

ØKONOMISKE PRINCIPPER A

1. årsprøve, 1. semester

Forelæsning #1 **Introduktion**

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen

Sådan tænker økonomer ... ikke!

I dag: Introduktion til ØP A

- Praktikaliteter og information
- Faget Økonomiske Principper
- Hvad er økonomi?
 - Det økonomiske system (økonomien)
 - Den økonomiske videnskab (nationaløkonomi)

Praktikaliteter og information

- Bogen, slides og supplerende bog
 - N.G. Mankiw og M.P. Taylor: "[Microeconomics](#)", Cengage Learning, [fifth](#) edition
 - I skal have [femte udgave](#) – fås hos Academic Books
 - Pensum: Kapitlerne 1-9, (måske 10), 11 og 17
 - Slides!
 - Læs gerne hen ad vejen i Dani Rodrik: Economics Rules, Norton, for et kritisk synspunkt *fra en insider*

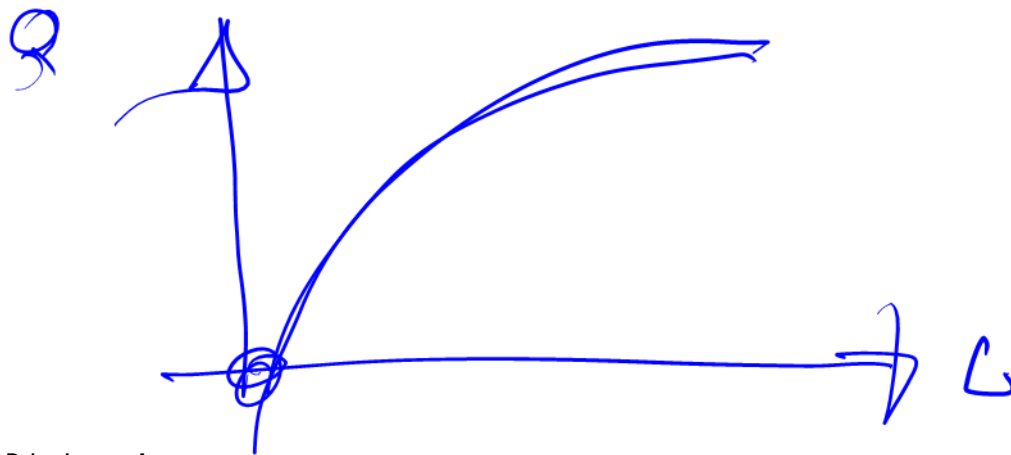
Praktikaliteter og information

- Forelæsninger og øvelser - forløb
 - **Forelæsninger**, 2x2 timer i lige uger, 1x2 timer i ulige
 - Frem til efterårsferien: **Ordinære** og **dublerede** forelæsninger
 - Se Absalonsiden (kommer til den) hvor og hvornår de ligger
 - **Hold 5, 8 og 11** går til **dublerede forelæsninger**
 - Uregelmæssighed i uge 36: Dubleret forelæsning #2 torsdag
 - Øvelser = holdundervisning, 1x2 timer alle uger, start uge 37
 - Holdundervisningen foregår "normalt" som skemalagt osv.
 - Forelæsninger fokuserer på **teori**, øvelser på **opgaver** – begge dele som understøttelse af egne studier

Praktikaliteter og information

- Forelæsninger og øvelser - forløb (... fortsat)
 - Emner for kommende forelæsninger annonceres et stykke tid fremad på Absalon-siden
 - Slides lægges op på Absalon på forhånd (og efterfølgende)
 - Opgaver til øvelsestimer er hovedsageligt "træningsopgaver" og "afleveringsopgaver", som ...
 - ... annonceres en uge frem ved timerne og på Absalon

Praktikaliteter og information

- **Absalonsiden** – forsøges holdt enkel!
 - Log-in til KUnet > Absalon med jeres fag > ØP A > ...
 - Startside = Home med ét opslag mest om forelæsninger, fx hvad der gennemgås i næste uge
 - Under Filer ligger mapper: SLIDES, EKSPERIMENTER, LYNPRØVE, TRÆNINGSGOPGAVER, HJEMMEOPGAVER, HOLD 01, ..., HOLD 10, hvor relevant materiale lægges
 - Under Moduler er der områder Hold 1, ..., Hold 10, hvor jeres holdlærere lægger opslag om øvelsestimerne, fx hvilke opgaver der arbejdes med i næste uge
 - Sådan så Absalonsiden ud i går:

Praktikaliteter og information

Hjem - KUnet x 2200-E20;Økonomiske principper x +

absalon.ku.dk/courses/41750

Apps chips M Introducing Advanc... Økonomisk Institut... OxCGRT Journal of Economi...

2200-E20;Økonomiske principper A

Startside
Moduler
Zoom
Filer
My Media
Sider

2200-E20;Økonomiske principper A

[Opslag er opdateret **den 31. august** med lidt ændret information om rotationen i forbindelse med coronaforanstaltninger og **den 1. september** med oplysning om slides til forelæsning 1]

Velkommen til semesterstart, alle nye studerende på økonomi! Og særligt: **Velkommen til ØP A!**

Forelæsningsplanen i ØP A starter i uge 36, hvor der er to forelæsninger, hver a to timer. I uge 37 er der én forelæsning. Det kører videre så fremdeles med to forelæsninger i de lige uger (undtagen uge 42, som er efterårsferie) og én forelæsning i de ulige uger.

Pga. coronasituationen afholdes der i ØP A frem til efterårsferien både "**ordinære**" forelæsninger (det kalder vi dem, der ligger som oprindeligt skemalagt) og "**dublerede**" forelæsninger. Ved at afholde hver forelæsning to gange kan vi holde antallet af studerende i auditorierne nede og afstanden melle de studerende oppe og derved bidrage til at begrænse smittespredningen.

De ordinære forelæsninger er for studerende på alle andre hold end 5, 8, og 11; de dublerede forelæsninger er for studerende på hold 5, 8 og 11. (Bemærk: Med dette opslag ændet fra tidligere hold 8, 10 og 11). **Man må ikke skifte over!**

I uge 36 ...

... afholdes **den ordinære forelæsning 1** onsdag den 2. september kl. 13.15-15 i Chr. Hansen Auditoriet (CSS 14-0-01, det store fritliggende auditorium), mens **den dublerede forelæsning 1** afholdes onsdag den 2. september kl. 17.15-19 i Chr. Hansen Auditoriet.

... afholdes **den dublerede forelæsning 2** torsdag den 3. september kl. 13.15-15 i Chr. Hansen Auditoriet, mens **den ordinære forelæsning 2** afholdes fredag den 4. september kl. 8.15-10 i Chr. Hansen Auditoriet.

Uge 36 er anderledes end de efterfølgende uger ved, at der ligger en dubleret forelæsning om torsdagen før den ordinære.

Fra uge 37 og frem til efterårsferien ...

... afholdes der i **alle uger ordinær forelæsning** om onsdagen kl. 13.15-15 i Chr. Hansen Auditoriet, mens den hertil hørende **dublerede forelæsning** afholdes senere om onsdagen kl. 17.15-19. Den dublerede onsdagsforelæsning foregår normalt i Chr. Hansen Auditoriet, men Ugerne 39 og 41 er den flyttet til auditoriet CSS 25-01-05 (4. kælderen i bygning 25, den nybyggede, mere moderne).

63 Du er aktuelt logget i visning som studerende

Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende.

Nulstil studerende Luk visning for studerende

09:49 01-09-2020

Praktikaliteter og information

The screenshot shows a web browser window with the URL `absalon.ku.dk/courses/41750/modules`. The page title is "2200-E20; Økonomiske principper A > Moduler". On the left is a sidebar with navigation links: Startside, Konto, Oversigt, Fag, Kalender, Indbakke, Hjælp, Bibliotek, and Studieinfo. The main content area has a "Moduler" tab selected. A blue circle highlights the "Information om undervisning i efteråret" section, which contains a list of documents: "Vedrørende undervisning i efterårssemesteret.pdf", "1 sem uge 36 skema.pdf", "1 sem uge 37 og frem skema.pdf", "Vejledning til hvordan du finder ud af hvornår du skal til undervisning på campus.pdf", "Bygning34 (alle andreV2).pdf", "Bygning35 (alle andreV2).pdf", and "1 semester.xlsx". Another blue circle highlights the "Hold 3" section, which contains a task: "Øvelsesgang 1 (uge 37)". At the bottom, a purple banner states: "63 Du er aktuelt logget i visning som studerende". To the right of this banner is a message: "Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende." and two buttons: "Nulstil studerende" and "Luk visning for studerende". The Windows taskbar at the bottom shows the time as 09:51 on 01-09-2020.

Hjem - KUnet x Fagmoduler: 2200-E20;Økonomi x +

absalon.ku.dk/courses/41750/modules

Apps chips M Introducing Advanc... Økonomisk Institut... OxCGRT Journal of Economi...

2200-E20;Økonomiske principper A > Moduler

Startside
Konto
Oversigt
Fag
Kalender
Indbakke
Hjælp
Bibliotek
Studieinfo

Moduler

Zoom
Filer
My Media
Sider

Skjul alle Eksporter fagindhold

Information om undervisning i efteråret

- Vedrørende undervisning i efterårssemesteret.pdf
- 1 sem uge 36 skema.pdf
- 1 sem uge 37 og frem skema.pdf
- Vejledning til hvordan du finder ud af hvornår du skal til undervisning på campus.pdf
- Bygning34 (alle andreV2).pdf
- Bygning35 (alle andreV2).pdf
- 1 semester.xlsx

Hold 3

- Øvelsesgang 1 (uge 37)

63 Du er aktuelt logget i visning som studerende

Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende.

Nulstil studerende Luk visning for studerende

09:51
01-09-2020

Praktikaliteter og information

The screenshot shows a web browser window with the URL `absalon.ku.dk/courses/41750/external_tools/21396`. The page displays the Zoom interface for a course titled "2200-E20;Økonomiske principper A". The left sidebar contains navigation links: Startside, Moduler, Zoom, Filer, My Media, and Sider. The main content area shows a list of upcoming meetings under the "Upcoming Meetings" tab. The first meeting is highlighted in blue, and its "Join" button is circled in blue. Below the list, there is a purple banner with text in Danish and two buttons: "Nulstil studerende" and "Luk visning for studerende".

Start Time	Topic	Meeting ID	Join
Tomorrow 1:00 PM	Forelæsning 1, ØPA	637 1688 0848	Join
Fri, Sep 4 8:00 AM	Forelæsning 2, ØPA	628 5435 9695	Join
Wed, Sep 9 1:00 PM	Forelæsning 3, ØPA	650 0314 5905	Join
Wed, Sep 16 1:00 PM	Forelæsning 4, ØPA	698 6386 1416	Join
Fri, Sep 18 8:00 AM	Forelæsning 5, ØPA	661 2369 3660	Join
Wed, Sep 23 1:00 PM	Forelæsning 6, ØPA	639 2174 8852	Join
Wed, Sep 30 1:00 PM	Forelæsning 7, ØPA	659 9075 6452	Join

68 Du er aktuelt logget i visning som studerende

Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende.

Nulstil studerende Luk visning for studerende

09:52
01-09-2020

Praktikaliteter og information

The screenshot shows the Absalon file management interface for the course 2200-E20:Økonomiske principper A. The left sidebar contains navigation links: Startside, Moduler, Zoom, Filer (selected), My Media, and Sider. The main area displays a list of folders and files. A blue circle highlights the folder list on the left, and a blue arrow points to the 'TRÆNINGSGAV' folder.

Folder List (Left):

- 2200-E20;Økonomiske principper A
 - course_image
 - EKSPERIMENTER
 - HJEMMEOPGAVER
 - HOLD 01
 - HOLD 02
 - HOLD 03
 - HOLD 04
 - HOLD 05
 - HOLD 06
 - HOLD 07
 - HOLD 08
 - HOLD 09
 - HOLD 10
 - HOLD 11
 - LYNPRØVE
 - SLIDES
 - TRÆNINGSGAV

File List (Right):

Navn	Oprettelsesdato	Dato modificeret	Modificeret af	Størrelse
1 sem uge 36 skema.pdf	25. Aug 2020	25. Aug 2020	Magnus Lindgaard ...	369 KB
1 sem uge 37 og frem skema.pdf	25. Aug 2020	25. Aug 2020	Magnus Lindgaard ...	480 KB
1 semester.xlsx	I går	I går	Magnus Lindgaard ...	16 KB
Bygning34 (alle andreV2).pdf	lørdag	lørdag	Magnus Lindgaard ...	617 KB
Bygning35 (alle andreV2).pdf	lørdag	lørdag	Magnus Lindgaard ...	342 KB
course_image	31. Okt 2016			--
EKSPERIMENTER	20. Aug 2020			--
HJEMMEOPGAVER	20. Aug 2020			--
HOLD 01	18. Aug 2020			--
HOLD 02	18. Aug 2020			--
HOLD 03	18. Aug 2020			--
HOLD 04	18. Aug 2020			--
HOLD 05	18. Aug 2020			--
HOLD 06	18. Aug 2020			--
HOLD 07	18. Aug 2020			--

Footer:

6.3 Du er aktuelt logget i visning som studerende
https://absalon.ku.dk/courses/41750/files#

Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende.

Nulstil studerende Luk visning for studerende

09:54 01-09-2020

Praktikaliteter og information

Hjem - KUnet x Filer x +

absalon.ku.dk/courses/41750/files/folder/TRÆNINGSOPGAVER

Apps chips M Introducing Advanc... Økonomisk Institut... OxCGR Journal of Economi...

Startside
Moduler
Zoom
Filer
My Media
Sider

Konto
Oversigt
Fag
Kalender
Indbakke
Hjælp
Bibliotek
Studieinfo

2200-E20;Økonomiske principper A > Filer > TRÆNINGSOPGAVER

Søger efter filer 0 elementer valgt

Navn	Oprettelsesdato	Dato modificeret	Modificeret af	Størrelse
Opgave markedseksperiment.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	516 KB
Opgaver til kapitel 1.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	544 KB
Opgaver til kapitel 2.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	578 KB
Opgaver til kapitel 3 - Del 1.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	665 KB
Opgaver til kapitel 3 - Del 2.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	1.000 KB
Opgaver til kapitel 4.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	946 KB
Opgaver til kapitel 5 - Del 1.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	737 KB
Opgaver til kapitel 5 - Del 2.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	317 KB
Opgaver til kapitel 6.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	510 KB
Opgaver til kapitel 7.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	899 KB
Opgaver til kapitel 8.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	680 KB
Opgaver til kapitel 9.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	392 KB
Opgaver til kapitel 11.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	693 KB
Opgaver til kapitel 17.pdf	20. Aug 2020	20. Aug 2020	Hans Jørgen Whitta...	690 KB

Alle mine filer

62 Du er aktuelt logget i visning som studerende
https://absalon.ku.dk/files/3935877/download?download_frd=1

Nulstilling af teststuderende sletter al historik for denne studerende og giver dig mulighed for at vise faget som en helt ny studerende.

Nulstil studerende Luk visning for studerende

09:55
01-09-2020

Praktikaliteter og information

- Streaming af forelæsninger
 - Ordnære forelæsninger streames live, mens de foregår
 - Absalon > ØP A > Zoom > klik 'join' lidt før start
 - Optagelse lægges på Absalon efterfølgende
 - Alm. holdundervisning streames og optages ikke, men særlig online-holdundervisning kommer på Absalon
 - => Man *kan* følge undervisning uden at møde op fysisk
 - Følg undervisningen fysisk hvis muligt
 - Spørgsmål fra salen – her og hjemme?
 - "Tag en for holdet": Send navn, e-mail og holdnavn til:

uvteknik@samf.ku.dk

Praktikaliteter og information

- **Fakultetsregler for streaming og optagelser**
 - Studerende MÅ IKKE optage billede eller lyd
 - Forudsætning: Kun underviser kan ses og høres på optagelsen
 - Optaget materiale MÅ KUN gemmes i Absalon
 - Studerende MÅ IKKE dele eller vise streaming eller optagelser fra kurset til andre, heller ikke hvis det er gjort tilgængeligt i Absalon
 - Man kan ikke alene henvise til noget (forkert), en underviser har sagt i en undervisningssituation, når man er til eksamen, hvis der i pensum eller andre steder i undervisningen er angivet noget mere korrekt

Praktikaliteter og information

- Oplysninger i forbindelse med streaming og optagelser
 - Det er kun underviserer samt de studerende, der er tilmeldt kurset, der kan tilgå optagelserne
 - Optagelsen gemmes i Absalon og slettes, når kurset er slut
 - Optagelsen sker af pædagogiske og didaktiske grunde
 - Optagelsen sker med hjemmel i Databeskyttelseslovens artikel 6, stk. 1, litra c) og e) og Universitetslovens § 1 og § 18.
 - Det skal fremgå, at den studerende kan henvende sig til underviseren, hvis han/hun ikke længere vil deltage i optagelsen
 - Du kan læse om KU's privatlivspolitik her:
<https://informationssikkerhed.ku.dk/persondatabeskyttelse/privatlivspolitik/>

Praktikaliteter og information

- Corona: Hvad gør jeg, hvis jeg selv eller en tæt på mig har COVID-19 eller symptomer?
- Bliv hjemme, hvis du har symptomer, er testet positiv eller har været i nær kontakt med en smittet
- Hvis du har været i nær kontakt med en smittet, fx en du bor sammen med, til en forelæsning, en fest eller lignende, skal du blive testet
- Skriv til corona@samf.ku.dk hvis du er smittet eller har været i nær kontakt med en person, der er smittet.
- [Skriv til din kursusansvarlige, hvis du bliver hjemme pga. sygdom eller symptomer, eller ikke er tryk ved at komme på campus]

Praktikaliteter og information

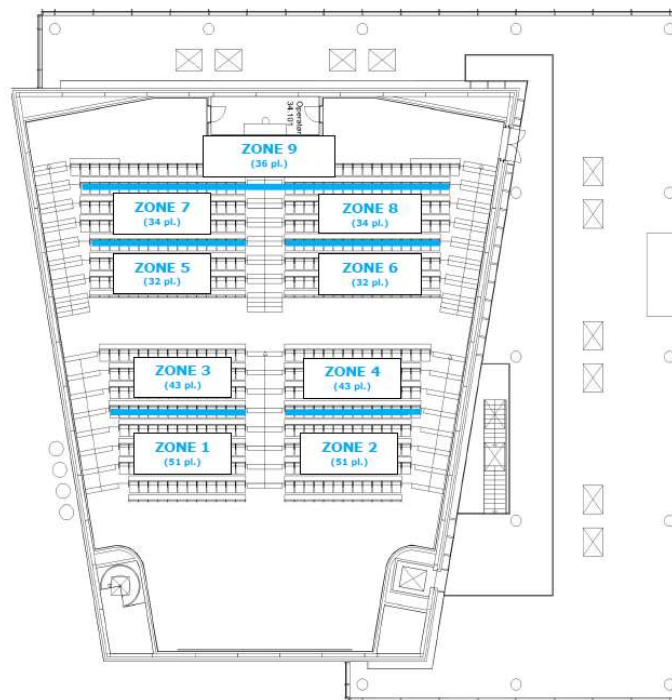
- **Corona: Hvordan skal jeg opføre mig på campus?**
 - Download den officielle smittesporings-app: smitte | stop
 - Vask dine hænder tit / brug håndsprit
 - Host eller nys i dit ærme
 - Undgå håndtryk, kindkys og kram – begræns fysisk kontakt
 - Hold afstand og bed andre tage hensyn
 - Lad os forlade og gå ind i dette auditorium zonevis!
- Læs evt. mere på KUnet:
Din studieinformationsside > Coronavirus > Tilbage på campus

Praktikaliteter og information

CHRISTIAN HANSEN AUDITORIET

CSS 34.0.01

ØKONOMI, PSYKOLOGI, ANTROPOLOGI &
SOCIOLOGI

Praktikaliteter og information

- Opgaver og afleveringskrav
 - Der stilles 9 hjemmeopgaver og 1 lynprøve
 - Plan for lynprøver findes kommer i mappen LYNPRØVE
 - 8 af de 10 skal godkendes for indstilling til eksamen
 - Hjemmeopgaver lægges i mappen HJEMMEOPGAVER og annonceres af holdlærer mindst en uge forud
 - Dertil masser af træningsopgaver i øvelsestimerne – annonceres også forud
 - Forbered jer – lær at “knuse opgaverne nedefra”
- Eksamen: 2 timers skriftlig prøve uden hjælpemidler “på Peter Bangs Vej” ... eller måske online-eksamen

Praktikaliteter og information

▪ Eksperimenter

- I skal deltage i to eksperimenter i løbet af semesteret, uge 37 (næste uge!) og (nok) 44
- Foregår i Økonomisk Instituts Lab, LEE, i Bygning 5
- I er selv forsøgspersoner – grundlæggende økonomiske teorier testes op mod jeres adfærd
- I mappen EKSPERIMENTER ligger et skema for uge 37 med besked om, hvor og hvornår man skal møde op
- Mød op, tag det som en oplevelse, tag det alvorligt

Faget Økonomiske Principper

- ØP A og ØP B som et samlet forløb over 2 semestre:
 - ØP A, mikro
 - ØP B, makro
- Fokus på intuitiv forståelse af centrale økonomiske principper
- Brug af matematik på et minimum – men der bruges noget!
- "Metodisk kløft" mellem ØP og videregående mikro-/makrofag
- ØP A og B kommer samlet set godt ud i mange hjørner - giver en skitse af det store billede
- Resten af studiet går i dybden på forskellige områder - maler videre på billedet
- Det, der foregår her, bliver ikke bare overhalet af det, i lærer senere

ØP A og B ...

Studiet videre (René Magritte, 1898-1967)

Principper måske enkle, men faget er det ikke!

"All of economics is simple minded; it's when you put it together it get's hard"

Dale T. Mortensen, Nobelprismodtager i økonomi 2010
Udtalt ved foredrag i København, juni 2011

Emnefordeling i pensum i ØP A

Kapitel	Emne
1-2	Introduktion: Basale principper + metode
3-5	Udbud og efterspørgsel: Markedsmekanismen under "fuldkommen konkurrence" og bagom udbud og efterspørgsel
6	Markedsmekanismen og velfærd
7-9	Markedsfejl og offentlig sektor
11	Monopol (andre markedsformer)
17	Gevinsterne ved handel

Hvad er økonomi?

Ordet økonomi bruges i mindst to betydninger:

- **Det økonomiske system**, økonomien, eng.: the economy
- **Den økonomiske videnskab** (fx "jeg læser økonomi"), oprindelig nationaløkonomi, eng.: economics, oprindelig political economy
- Det første (det økonomiske system) er det objekt, der studeres i det andet (den økonomiske videnskab)

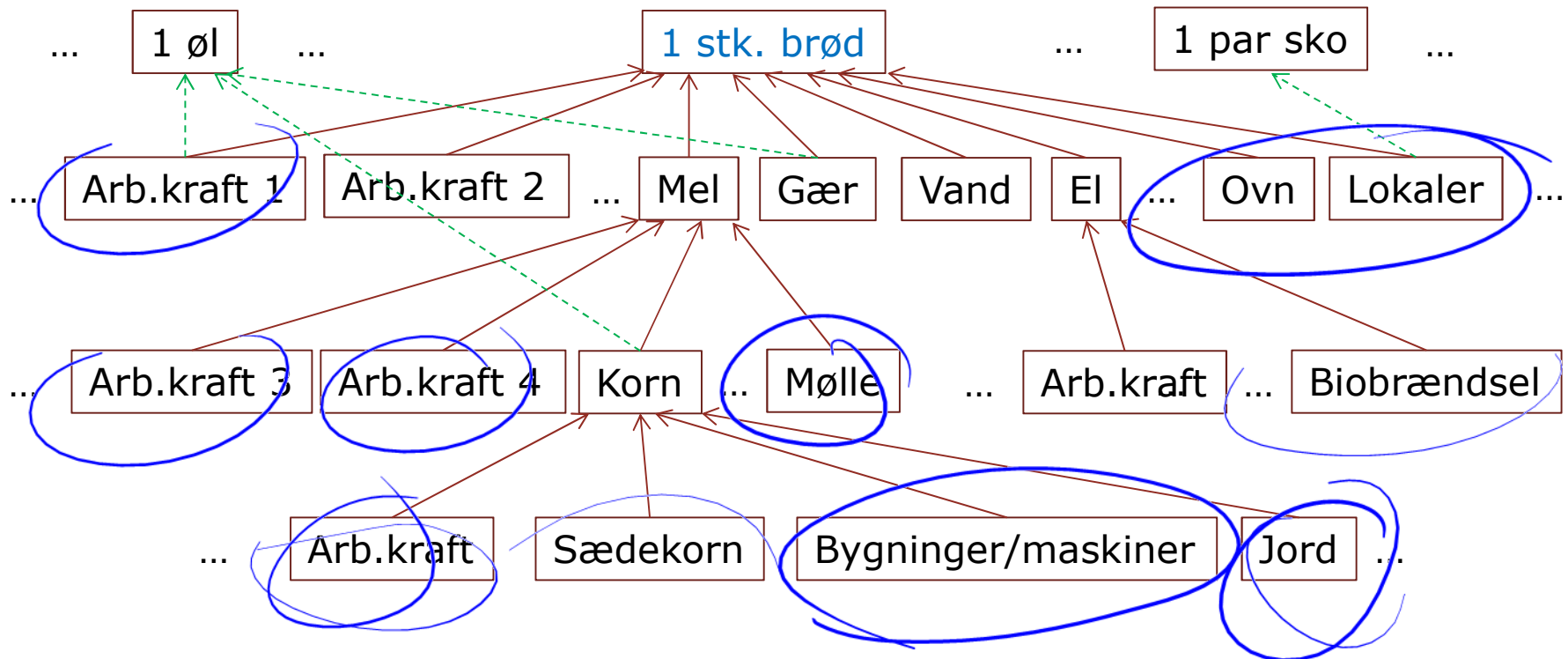

Det økonomiske system

- Hvert år, kvartal, måned, uge, ... løser økonomien et enormt og komplekst allokeringssproblem:
- Fordeler de basale økonomiske ressourcer på alternative anvendelser ...
- Fx: Hvad ligger bag salg/køb af 1 stk. brød?

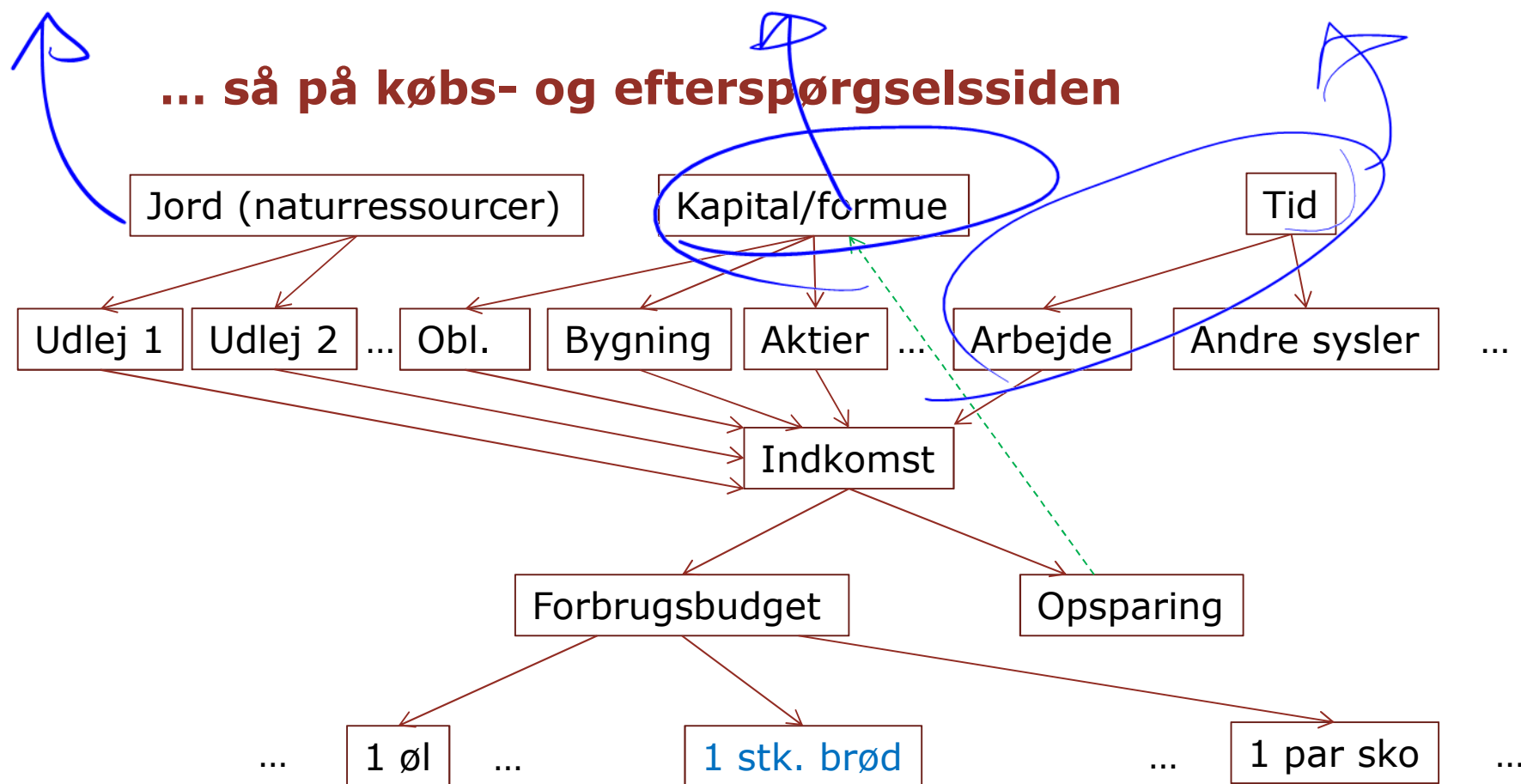

Se først på salgs- og produktionssiden ...

Bag produktion og salg af bare 1 brød ligger direkte og indirekte **beslutninger** om 100-vis af ressourceindsatser, som hver kunne være brugt i 1000-vis af alternative anvendelser af 10.000-vis af **virksomheder**, pegende frem mod produktion af 10.000-vis af andre færdigvarer

Bag køb af bare 1 brød ligger **beslutninger** om fordeling af forbrugsbudget på 10.000-vis af alternative varer, om fordeling af indkomst på alternative formål, om brug af tid, kapital, jord osv. på 100-vis af forskellige anvendelser og placeringer, og der er millioner af **husholdninger/forbrugere**

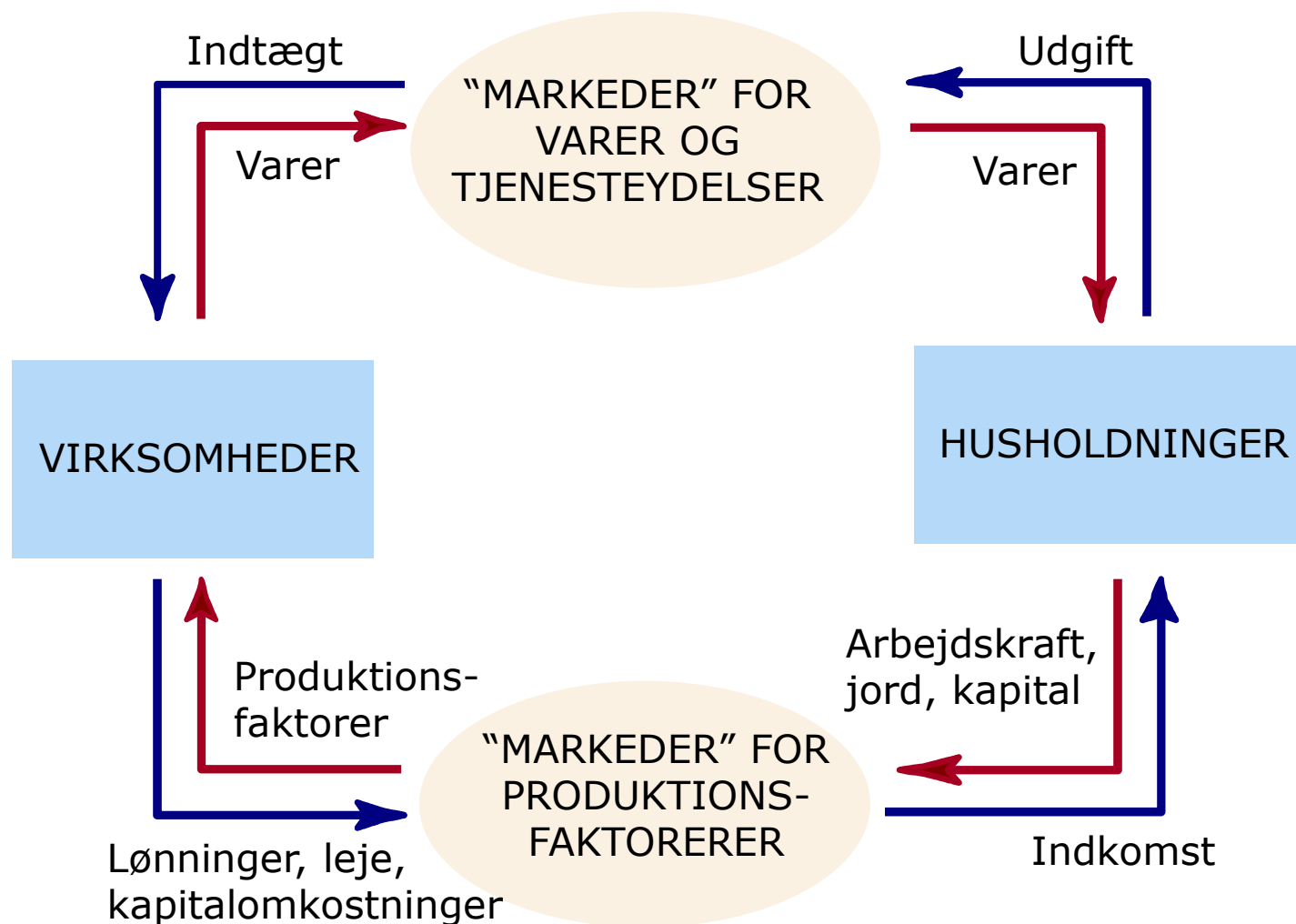

Det økonomiske systems kompleksitet

- Systemet endnu mere komplekst og indflettet, for:
- Virksomhedernes inputs af **arbejdskraft**, **maskiner** og **jord** leveres af husholdningerne – systemet cirkulært
- Trods kompleksitet næsten altid brød hos bageren ...
- Ressource = input = faktor. Tre basale ressourcer:
 - **Arbejdskraft**: Den menneskelige indsats, mange typer
 - **Kapital**: Bygninger, maskiner, pc'er ... mange slags
 - **Jord**: Alle typer af naturinputs, mange slags
- **Heraf kommer al produktion og indkomst i sidste instans**
- Mellemprodukter? "Netter ud" totalt set
- Berømt flow-diagram af det økonomiske system:

En repræsentation af det økonomiske system

Det økonomiske systems opgave (funktion)

- Det økonomiske system fordeler de basale ressourcer på alternative anvendelser
- Herved bestemmes:
 - Hvilke varer og tjenesteydelser, der produceres
 - Hvordan de produceres
 - Hvem der får hvilke færdigvarer
- Grundlæggende kondition: **Ressourcerne er knappe**
- Vi kunne altid bruge flere og opfylde flere behov bedre: Grundlæggende er vi ikke tæt på "mæthed"
- ... kan diskuteres ... men vi antager det generelt

Alternative økonomiske systemer

- Kapitalistisk markedsøkonomi med fri etableringsret
 - Virksomheder ejes af private personer og beslutter selv, hvilke ressourcer de vil bruge til fremstilling af hvilke varer
 - Private kan frit åbne en virksomhed
 - Private husholdninger beslutter til hvilke formål de vil bruge deres ressourcer og hvilke varer, de vil købe
 - Ressourcer og varer udveksles på markeder med fri prisdannelse
 - (Der er også en offentlig sektor, og den kan være stor, hvor allokeringen foregår på anden vis, fx ved politisk beslutning, jf. veje, uddannelse, sundhed, forsvar ...)

Alternative økonomiske systemer

- **Socialistisk planøkonomi**
 - Virksomheder (mest) i offentligt (fælles) eje, planmyndighed fordeler ressourcer
 - Private kan højst åbne mindre virksomheder
 - Private husholdninger til dels underlagt “planen”, men beslutter selv hvilke varer, de vil købe (hvis de er der)
 - Ressourcer og varer udveksles delvis på markeder, men priserne overvejende bestemt af planmyndigheden
- Vi fokuserer på kapitalistisk markedsøkonomi
 - Sådan er systemet i dag i de fleste lande
 - **Rummer automatikker = selvregulerende kræfter, som i høj grad er det, nationaløkonomi handler om**

Den økonomiske videnskab

- Nationaløkonomi (economics): Det I studerer
- Videnskaben om det økonomiske systems funktion
- Dermed videnskaben om hvordan knappe ressourcer fordeles på alternative formål
- Berømt parafrasering ved Gary Becker (L. Robbins):
 - “Economics is the study of the allocation of scarce resources to satisfy competing ends” ...
 - ... her i den kapitalistiske markedsøkonomi
- Hvad med arbejdsløshed og ledige ressourcer? Er studiet heraf så ikke del af nationaløkonomien? Jo!

Den økonomiske videnskab

- Formålet med nationaløkonomi og økonomi- / statsvidenskabs- / polit-studiet er *ikke* ...
 - at finde ud af, hvordan man scorer kassen
 - eller hvordan virksomheder bedst drives eller
 - at analysere, hvordan det politiske system fungerer ...
- Formålet *er* ...
 - at analysere, hvordan det økonomiske system (bedst muligt) allokere knappe ressourcer på alternative (ønskelige) anvendelser
- Nationaløkonomi \neq erhvervsøkonomi (CBS)
- Statsvidenskab \neq statskundskab (political science, KU)

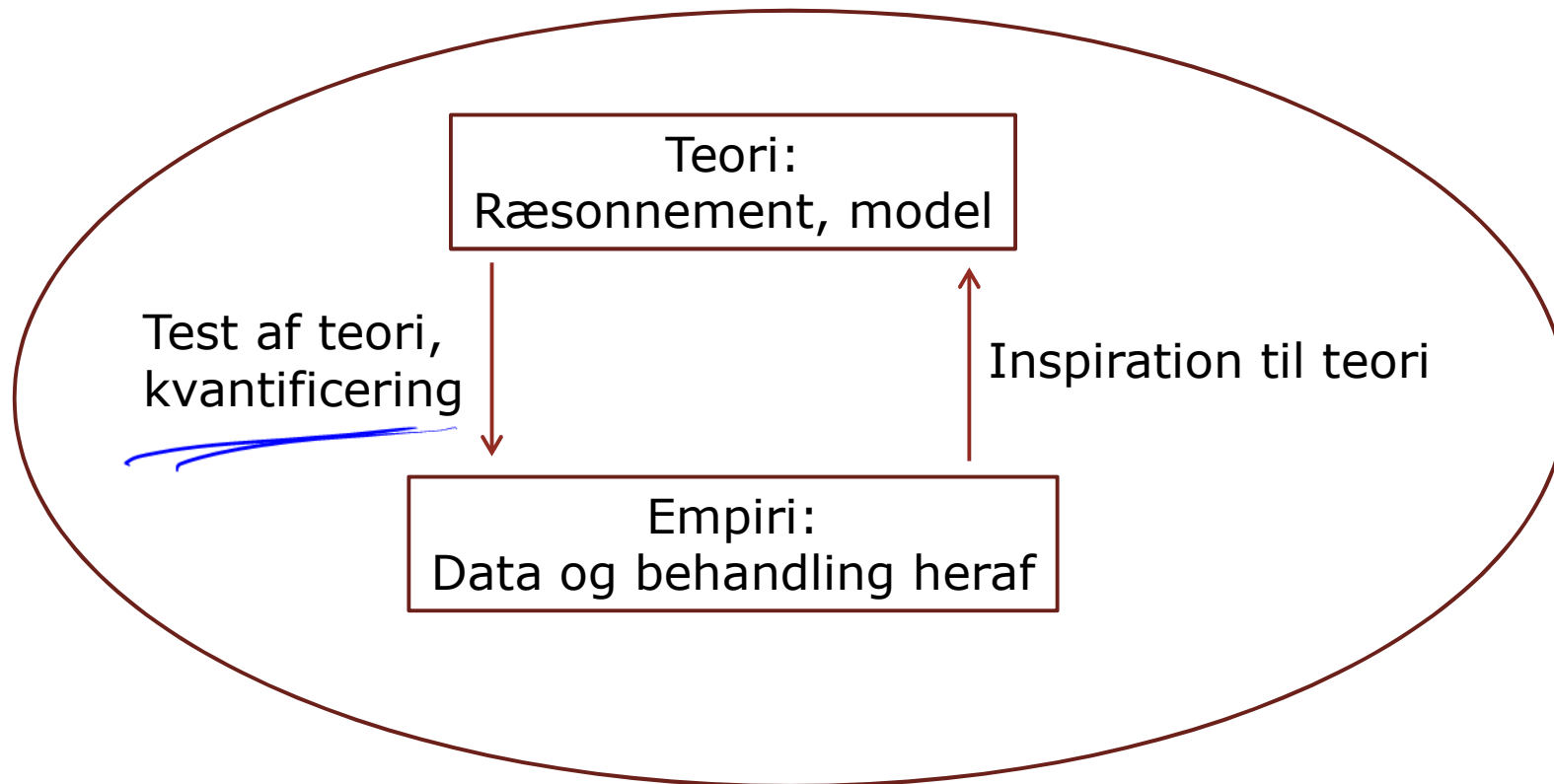
Den økonomiske videnskab

- Konkret består nationaløkonomi af teori og empiri
- **Teori:** "Tankespind" / idéer om økonomiens funktion
 - Verbale ræsonnementer ...
 - Formaliserede modeller
- **Empiri:** Data samt behandling af samme
 - Beskrivelse af "cases" (observationer) ...
 - Præsentation af tal, tabeller, figurer ...
 - Anvendelse af statistiske metoder
- Trend går i teori mod mere formaliserede modeller, i empiri mod mere hard-core statistiske metoder, overordnet mod mere empiri (seneste 20-30 år) ...

Den økonomiske videnskab

- Tæt samspil mellem teori og empiri:

Økonomisk teori og modeller

- Modeller er i dag i høj grad den økonomiske teoris "sprog" ... det er man/I nødt til at acceptere
- Hvad er en (formaliseret) model?
 - Et forenklet virkelighedsbillede, en abstraktion, ofte i en matematisk form
 - En rendyrkning af få økonomiske sammenhænge, der anses for de vigtigste for en problemstilling, **essensen** - udeladelse af andre sammenhænge: "Occam's razor"
 - Har aldrig det hele med – i den forstand "urealistisk"
- Hvorfor? Forenkling **nødvendig** og **frugtbar**
- Fordel: Vejen fra antagelse til resultat helt klar!

Model: Forenklet virkelighedsbillede, der fanger essensen

Økonomisk teori/model: Mikro og makro

- Mikro
- Teorien bygges op fra beskrivelse af de enkelte aktørers beslutninger / adfærd på de enkelte markeder
- Makro
- Økonomien beskrives i aggregerede størrelser, som der etableres sammenhænge imellem
 - Fx hele økonomiens produktion som et tal ...
 - ... men gerne med mikroøkonomiske værktøjer

Formålet med det her nationaløkonomi?

- Forståelse i sig selv ...
- Opnå redskaber til at forbedre økonomiens funktion
- Men hvad skal vi forstå ved “forbedre” (mål)? Maksimere produktion, profit, forbrug, beskæftigelse?
 - Nej! Det handler om borgernes tilfredshed / “velfærd”:
 - Hvis borgerne vægter fritid > varer, eller miljø > forbrug, så skal vi ikke have flere varer og forbrug
 - Men velfærd for hvem? Alle? Virksomhederne? De fattigste?
 - Altid afvejning mellem efficiens (“kagens” samlede størrelse) og lighed (fordelingen af samme)

Traditionelle spørgsmål i nationaløkonomi

- Giver markedsudfaldet høj velfærd og god fordeling?
- Hvad skaber økonomisk vækst, hvordan forøge den?
- Hvad skaber konjunktursving, hvordan dæmpe dem?
- Fordele og ulemper ved fastkurspolitik?
- Er der økonomiske kræfter, som udligner forskellen mellem fattige og rige lande over tid?
- Er der gevinster for alle parter ved frihandel?
- Ulighed – årsager og konsekvenser?
- Hvordan kan arbejdsløsheden mindskes?
- Hvad bestemmer prisen på aktier?
- Hvornår og hvordan skal man gribe ind i “markedet” – hvordan skal man håndtere miljøproblemer?
- Er høj inflation skadelig?

Næste gang

- Mankiw og Taylor, kapitel 1
- Har allerede dækket s. 1-2

